

KURIER WILEŃSKI

Rok VIII.

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY

Nr. 23 (1965)

Z wielkiej chmury mały deszcz.

Genewa, 24 stycznia 1931 r.

Z wielkim wysiłkiem zdołano zakończyć dziś sesję Rady Ligi po wyzerpaniu całego porządku dziennego, który był bardzo obfity. Wyczerpani byli również członkowie delegacji i dziennikarze, bowiem 10 dni ubiegłych wypełnione były posiedzeniami oraz pertraktacjami zakulisowymi, a równocześnie obrady Komisji Studiów pan-europejskich do reszty wypełniała dzień.

Do ostatniej chwili dzisiaj po południu nie było pewności czy dojdzie do porozumienia co do treści sprawozdania w sprawie skarg niemieckich. Przebiegiem, że Rada będzie musiała odłożyć jeszcze tę sprawę do poniedziałku, opowiadano o upieraniu się Curtiusa przy wysuniętych przez niego żądaniach i o słabych widokach na uzgodnienie. Pertraktacje istotnie były długie i uciążliwe, lecz w rezultacie jak zawsze w Lidze, gdzie żadne posiedzenie nie może przeciągnąć się poza czas przeznaczony na śniadanie lub obiad, ubito targ w oznaczonym terminie, t. zn. przed upływem dnia dzisiejszego. Jako okoliczność w podobnych wypadkach niepowodzenia, należy zaznaczyć, że doszło do bezpośredniej rozmowy Curtiusa z Zaleskim w obecności Hendersona.

Treść sprawozdania jest znana z de pesz. Wynika z niego, że cała sprawa została powierzona rządowi polskiemu do załatwienia w myśl bardzo ogólnikowych zaleceń Rady, które nigdzie nie są sformułowane jako żądania.

Raport różnił dwa rodzaje uchybień w stosunku do mniejszości niemieckiej: 1) uchybień w zakresie wykorzystania przez ludność niemiecką prawa wyborczego i 2) uchybień w stosunku do osób i ich majątku. Rada uchyliła się obecnie od rozpatrywania uchybień 1-go rodzaju, przyjmując do wiadomości oświadczenie min. Zaleskiego i Volksbundu o zwróceniu się do odpowiednich instancji wyborczych. Co do uchybień 2-go rodzaju Rada stwierdzając na podstawie przemówień w toku debaty, że faktów podobnych nikt nie neguje i przyjmując do wiadomości oświadczenia min. Zaleskiego o wdrożeniu śledztwa przez władze polskie i pociągnięciu do odpowiedzialności tych, którzy okazali się lub okażą się winni, wyraziła życzenie, aby przed następną sesją Rady w maju r. b. rząd polski zakomunikował jej o wynikach śledztwa i o sankcjach karnych, które uzna za potrzebne zastosować.

Najważniejszymi politycznie są wywody ostatniej części sprawozdania na temat pośredniej (indirecte) odpowiedzialności władz administracyjnych na Śląsku Górnym. Raport podkreśla tutaj szczególne znaczenie stanu stosunków w takiej prowincji mieszannej, jak Śląsk nietylko dla wewnętrznej konsolidacji państwa, ale również dla pokoju międzynarodowego i wysuwa stąd wnioski, że władze miejscowe powinny tem bardziej przestrzegać specjalnych przepisów prawnych obowiązujących na tym terenie, unikając wszystkiego, co mogło je angażować w walki polityczne, zwłaszcza jeżeli mają one charakter narodowościowy. Z dalszego tekstu raportu wynika, że Rada krytycznie zapatrzyła się pod tym względem na działania wojewody Grażyńskiego, któremu imputuje przede wszystkim angażowanie się w akcję Związku b. powstańców, poczem wyraża życzenie, aby rząd polski tego rodzaju związek pomiędzy władzami a Związkiem przerwał.

Cała ta część raportu była przedmiotem najtrudniejszym do uzgodnienia bowiem Curtius pierwotnie żądał wyraźnie rozwiązania Związku b. pow-

stańców i dymisjonowania wojewody Grażyńskiego. W pertraktacjach te obcesowe żądania zakłajstrowano i pozostawiono rządowi polskiemu wybór środków dla odprężenia atmosfery na Górnym Śląsku. Jednakże na najbliższą sesję Rady w maju rząd ma powiadomić ją co uczynił w tej kwestii.

Uniknęliśmy jednym słowem politycznej sensacji na tle tych spraw i nie sądzę, aby mógł się tu zawiązać węzeł konfliktu z Niemcami. Zadośćuczynienie życzeniom Rady, wobec bardzo ogólnikowego ich charakteru, nie następuje większych trudności, a Curtiusowi uniemożliwia po dzisiejszych jego ustępstwach, wysuwanie dalej idących postulatów. Wystąpienie niemieckie albo wogóle nie było zgóry obmyślonym krokiem, mającym prowadzić do zgłoszenia politycznej atmosfery pomiędzy Rzeszą a Polską, albo spaliło na panewce. Rzecz była taktycznie przez min. Zaleskiego bardzo zreżymie przeprowadzona, wskutek czego Curtius był pozbawiony pretekstu do rozszerzenia ram dyskusji. Nawet „Volksbund” nie był, jak się okazuje, zachwycony interwencją Niemiec w sprawy śląskie, zwracając w swej skardze, która wpłynęła ostatnia, treść not niemieckich, a wskutek tego i całą dyskusję.

Oczywiście, wygrywanie przez Niemcy spraw mniejszościowych będzie dalej kontynuowane (w maju mają wejść pod obrady skargi ukraińskiej), ale nie wydaje się, aby ta metoda mogła przysporzyć Niemcom atutów politycznych w ich ofensywie, której strategią jest jakoś bardzo chaotyczna. Curtiusowi ubiegła sesja laurów nie przyniosła i trudno zrozumieć w czym rozgorączkowana opinia prawicy niemieckiej będzie szukała dla siebie satysfakcji.

Ostatnia dyskusja w żadnym stopniu nie oddziaływała na ogólny problem polsko-niemiecki, który pozostaje w dalszym ciągu otwarty, za pewne aż do czasu, kiedy w Niemczech skrytykuje się jakaś wyraźna sytuacja polityczna. W obecnym jednak okresie należałoby podjąć umiejętną akcję propagandową w Niemczech, wśród elementów, z którymi rozmowa jest możliwa, celem wyjaśnienia wzajemnego stosunku do pewnych zagadnień międzynarodowych, oba te państwa interesujących. Nie jest bowiem żadną koniecznością, aby Niemcy i Polska, zawsze i wszędzie, w każdej sprawie, musiały stać po dwóch przeciwnych stronach. Taka refleksja pojawia się po rozmowach prywatnych z Niemcami podczas sesji genewskiej.

Testis.

Minister Zaleski wyjechał z Paryża.

PARYŻ. 28.I. (Pat.) Po dwudniowym pobycie w Paryżu minister Spraw Zagranicznych Zaleski odjechał w dniu 27 b. m. do Warszawy, żegnany na dworcu przez ambasadora Chłapowskiego i personel ambasady oraz w imieniu Brianda przez dyrektora protokołu dyplomatycznego Carré.

Sesja Synodu prawosławnego

W pierwszej połowie lutego zostanie zwołana w Warszawie kolejna sesja Synodu Cerkwi prawosławnej w Polsce. W związku z powyższym w najbliższych dniach spodziewane jest przybycie do Warszawy ks. Arcybiskupa Grodzieńskiego — Aleksego, kanclerza Synodu, celem przygotowania sesji.

Wojsko pomaga bezrobotnym

BYDGOSZCZ. 28.I. (Pat.) Z inicjatywy dowódcy 15 dywizji piechoty gen. Thommée tutejsze formacje wojskowe zaofiarowały do końca kwietnia r. b. swą pomoc w udzielaniu produktów i obiadów na rzecz kuchni ludowej dla bezrobotnych miasta Bydgoszczy.

Greta Garbo

pozostała wciąż mistyczną kobietą, która podnieca wyobraźnię tylu mężczyzn na świecie. Pięka Greta przebywała przeważnie zdalek od ludzi. Tem niemiecki nie może się uskarżać na brak reklamy.

Posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów.

WARSZAWA. 28.I. Pat. — We środę dnia 28 b. m. odbyło się pod przewodnictwem prezesa Rady Ministrów Walerego Sławka kolejne posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów. Przedmiotem obrad były m. in. sprawy, związane z akcją budownictwa mieszkaniowego. Poza tem komitet ekonomiczny uchwalił zarządzenia, mające na celu uregulowanie akcji interwencyjnej państwowych rezerw zbożowych.

Porządek dzienny posiedzenia Sejmu.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

W nadchodzący piątek odbędzie plenarne posiedzenie Sejmu o godz. 4-ej po poł. Na porządku dziennym znajduje się m. in. szereg ratyfikacji umów międzynarodowych, pierwsze czytanie szeregu projektów ustaw, oraz sprawozdanie komisji budżetowej o rządowych projektach ustaw o dodatkowych kredytach.

Posel Z. Lechnicki złożył mandat.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Dowiadujemy się, że poseł Zdzisław Lechnicki złożył swój mandat poselski do dyspozycji Prezydium klubu B. B. W. R.

Nie było wyłamania się z solidarności.

WARSZAWA. 28.I. (Pat.) Biuro Senatu Rzeczypospolitej stwierdza, że podana przez niektóre pisma wiadomości, jakoby posłowie Pożniak Stanisław, Sobczyk Piotr i Zebracki Tadeusz głosowali przeciwko wnioskowi komisji prawniczej o odrzuceniu wniosku Klubu Narodowego w sprawie uwięzienia byłych posłów i postępowania wobec nich w twierdzy brzeskiej, jest nieprawdziwa. W rzeczywistości wyżej wymienieni posłowie głosowali za wnioskiem komisji, a więc za odrzuceniem wniosku posłów Klubu Narodowego w powyższej sprawie.

Krótką przerwa.

(Tel. od wł. kor. z Warszawy).

Ministerstwo oświaty zarządziło między dwoma półroczami szkolnymi przerwę, która trwać będzie od 1-go do 3-go lutego.

Zgon gen. Berthelota.

PARYŻ. 28.I. (Pat.) Zmarł tu generał Berthelot, który po ustaniu okupacji niemieckiej zreorganizował armię rumuńską.

Sprzedaż z licytacji klejnotów carskich.

NOWY YORK. 28.I. (Pat.) Przedstawiciele wielkich księżniczek Zofii i Olgi Romanow, siostrzyczek cesarza Mikołaja II, wszczęły akcję w celu niedopuszczenia do zapowiadanej tu sprzedaży z licytacji klejnotów i przedmiotów sztuki, które podobno zostały skradzione przez bolszewików w pałacu carskim.

Zderzenie furmanki z motocyklem.

KATOWICE. 28.I. Pat. — Na szosie, prowadzącej z Kluczborku, nastąpiło w dniu 27 b. m. zderzenie furmanki z motocyklem. Dyszło wozu przebito motocyklistę Mołyska, który poniósł śmierć na miejscu.

KURSY KOEDUKACYJNE IM. PIOTRA SKARGI

Koncesjonowane przez Kuratorium O. S. W.
Wilno, ul. Mickiewicza Nr. 22 (lokal Gimnazjum E. Dzięcielskiej).
Przyjmuje wpisy na 2-letnie roczne szkolnego 1930/1931 do klas: IV, V, VI, VII, VIII.
Program gimnazjów państwowych: Typ humanistyczny i matematyczno-przyrodniczy. — Język niemiecki lub francuski do wyboru. — Nauka w godz. od 16.30—21.
Kancelaria czynna od godz. 4—7 po poł.
Na kursach uczą nauczyciele gimnazjów państwowych i prywatnych. 3074

Min. Zaunius jest zadowolony z decyzji Rady Ligi Narodów.

KOWNO. 28.I. (Tel. wł.) Min. Zaunius udzielił wywiadu przedstawicielom prasy, w którym poruszył bieg sporu litewsko-polskiego na forum Rady Ligi Narodów. P. Zaunius podkreślił, iż przekazanie sporu polsko-litewskiego do trybunału w Hadze należy uważać za duży sukces Litwy, gdyż ta ostatnia niejednokrotnie czyniła usiłowania, aby sprawa została przekazana Trybunałowi Sprawiedliwości Międzynarodowej. Przed Trybunałem Haskim sprawa ta — jak się spodziewa min. Zaunius — przeniesiona zostanie z płaszczyzny technicznej na polityczną, obejmując całokształt zagadnienia.

Co się wreszcie tyczy interesów państw trzecich, to pomimo istnienia w aktach sprawy oświadczenia byłego ministra spraw zagranicznych Lotwy Balodisa, w którym ten ostatni oświadczył, że dzięki zamknięciu linii kolejowej Wilno—Koszedary—Libawa Łotwa ponosi straty, oświadczenie to nie ma większego znaczenia, gdyż w aktach znajduje się również późniejsze oświadczenie p. Celmsza, w którym proste on niewłaściwy punkt widzenia swego poprzednika.
Naogół kwestia polsko-litewska jest bardzo zawiłana i obejmuje wielką ilość materiału. Nie należy więc sądzić, aby sprawa ta została w przednim czasie rozstrzygnięta przez Trybunał Sprawiedliwości.

Jak przyjęła opinia niemiecka wyniki Genewy?

PARYŻ. 28.I. (Pat.) Dziennik „Le Temps”, omawiając sposób, w jaki niemiecka opinia publiczna reaguje na rezultaty, osiągnięte w Genewie, pisze m. in. co następuje: Należy oczekiwać poważnego rozczarowania Niemców, ponieważ min. Curtius nie otrzymał całkowitego zaspokojenia wymagań, stawianych Polsce. Otóż, z wyjątkiem prasy nacjonalistycznej, która mierzy przedewszystkiem w o-

sobę samego dr. Curtiusa, starając się usunąć go z Wilhelmstrasse, ton niektórych dzienników niemieckich jest zupełnie rozumny. Są nawet między nimi i takie, które uznają, że min. Zaleski jest wzorowym Europejczykiem, który wie, co się należy takiej instytucji, jaką jest Liga Narodów i który zawsze usiłował rozjaśnić atmosferę między Niemcami a Polską.

Pożyczka Francji dla Niemiec.

PARYŻ. 28.I. (Pat.) Od paru tygodni w kołach giełdowych obiega wiadomość o rokowaniach w sprawie udzielenia przez Francję pożyczki Niemcom. Wiadomość ta przedostała się już do prasy. „Le Petit Bleu”, dziennik o zabarwieniu raczej nacjonalistycznym, omawia

tę pożyczkę w artykule wstępnym i przychodzi do wniosku, że sprawa pożyczki jest zupełnie aktualna i możliwa. Gdyby doszła ona do skutku — pisał ten dziennik — odegrałaby niezawodnie poważną rolę w zabezpieczeniu pokoju.

Pierwszy czarny wice - minister we Francji.

PARYŻ. 28.I. (ATE.) — Po raz pierwszy w dziejach republiki francuskiej przedstawiciel czarnej rasy wszedł do gabinetu. Dziś ogłoszona została nominacja dep. Daigne rodem z Senegalu, na stanowisko wiceministra kolei. Wice-minister Daigne jest murem, urodzony w roku 1872 w Senegalu. Przed rozpoczęciem kariery

parlamentarnej był urzędnikiem celnym, a następnie w roku 1914 wybrany został do Izby Deputowanych, jako przedstawiciel Senegalu. Od roku 1914 Daigne był wybierany kilkakrotnie do parlamentu. Należy on do grupy Brianda — (republikanów socjalnych).

Poważne rozruchy wśród studentów hiszpańskich.

MADRYT. 28.I. (Pat.) Strajk studentów rozszerzył się na liczne uniwersytety prowincjonalne. Władze wojskowe w Saragossie wydały szereg zarządzeń celem uniemożliwienia manifestacji studentów. Rektor uniwersytetu w Valladolid polecił zamknąć uniwersytet, w którym doszło do rozruchów. W Saragossie studenci federacji uniwersyteckiej

starli się ze studentami katolikami, którzy rzucali bomby z gazami łzawiącymi. W Grenadzie studenci zniszczyli klub legionistów hiszpańskich i lokal stowarzyszenia nacjonalistycznego. Władze centralne w Madrycie wydały szereg zarządzeń dla policji w związku z podnieczeniem, panującym na uniwersytetach.

Stosunki estońsko-litewskie.

RYGA. 27.I. Tel. wł. — Korespondent „Elty” w Rydze bawił w sprawach służbowych w Tallinie i przy okazji miał rozmowę z estońskim ministrem spraw zagranicznych Lattikiem, który m. in. oświadczył, iż celem Estonii jest ścisła współpraca wszystkich trzech państw bałtyckich. To też litewsko-estoński układ tymczasowy przyjęto w Estonii z wielkim zadowoleniem. Estonia ma nadzieję, iż układ ten jest pierwszym krokiem na drodze dalszej współpracy między oba państwami opartej na wzajemnym szacunku i zaufaniu.

W dalszym ciągu minister Lattik wyraził radość z powodu zawarcia układu handlowego między Litwą a Łotwą, co bezwzględnie przyczyni się również do rozszerzenia współpracy tych trzech państw.

Zamiecie śnieżne w Łotwie.

RYGA. 28.I. Pat. — Szalejące zamiecie śnieżne na całym terytorium Łotwy wywrzidyły ogromne szkody. Ruch autobusowy został całkowicie sparaliżowany. Na kilku linjach kolejowych ruch pasażerski i towarowy został wstrzymany do chwili odzyskania toru. Na pozostałych ruch jest utrudniony i pociąg przybywają z wielkimi opóźnieniami.

Wreszcie minister Lattik wyraził swe zadowolenie z powodu polepszenia stosunków pomiędzy Litwą i Estonią, prosząc zarazem korespondenta, by w jego imieniu przesłał rządowi i narodowi litewskiemu jego najlepsze życzenia.

WIADOMOŚCI Z KOWNA

KOMISJA POROZUMIEWAWCZA W KLAPEDZIE.

Na wniosek frakcji litewskiej sejmik kłapedzki wybrał specjalną komisję, która będzie regulowała wszelkie spory, wynikające pomiędzy rządem centralnym a dyrektora-tem.

REZOLUCJE RADY ZWIĄZKU LUDOWCÓW.

Jak już podawaliśmy, w ub. niedzielę odbyło się posiedzenie Rady Związku ludowców. Na posiedzeniu tem przyjęto między in. szereg uchwał, z których najważniejsze są następujące: w dziedzinie ekonomicznej ludowcy żądają podwyższenia rządowych cen nierogacizny, założenia oddziałów Banku Rolnego na prowincji, udzielenia szerszego poparcia drobnym organizacjom kooperacyjnym; w dziedzinie politycznej — szybkiego wniesienia poprawek ustaw o samorządach, niezwłocznego wprowadzenia ustaw o metryce cywilnej, ustąpienia stanu wojennego, zwołania Sejmu, zniesienia wojennej cenzury pism i t. d. Żądania ludowców w sprawie kłapedzkiej są równorzędne z odnoszonymi żądaniami wyrażonymi w ich memoriale w r. ub.

ARESZTOWANIE KOMUNISTÓW W KIEJDANACH.

23 b. r. na targu w Kiejdanch dwaj nieznanymi młodzieńcy usiłovali wywieść jakiś plakat z komunistycznymi hasłami. Gdy ujawiono te zamiary, obaj rzucili się do ucieczki, przyczem jednego z nich potroczono w nogę. Po ujęciu uciekinierów okazało się, iż są to Szołom Winicki i Mowsza Kłos; mieszkańcy Kiejdanch. Rewizja przeprowadzona w ich mieszkaniach ujawniła u Winickiego 4 znaczki „mopru” i 2 odczepy w jęz. żydowskim, traktujące o strajku głodowym komunistów w wicełach litewskich. Poza tem na kółkiskim targu ujawniono również taką odczepę. W związku z tem nastąpiły dalsze areszty.

WYMOWADLENIE CAŁEJ RODZINY W POW. PONIEWIĘSKIM.

Dn. 25 b. m. w sąsiadku Gryszupia pow. poniewiejskiego, gm. rogowski nieznani z imienia młodzieńcy usiłovali wywieść jakiś plakat z komunistycznymi hasłami. Gdy ujawiono te zamiary, obaj rzucili się do ucieczki, przyczem jednego z nich potroczono w nogę. Po ujęciu uciekinierów okazało się, iż są to Szołom Winicki i Mowsza Kłos; mieszkańcy Kiejdanch. Rewizja przeprowadzona w ich mieszkaniach ujawniła u Winickiego 4 znaczki „mopru” i 2 odczepy w jęz. żydowskim, traktujące o strajku głodowym komunistów w wicełach litewskich. Poza tem na kółkiskim targu ujawniono również taką odczepę. W związku z tem nastąpiły dalsze areszty.

Tajemnicze zniknięcie.

LWÓW. 28.I. Pat. — Przed kilku dniami znikł w tajemniczy sposób Koleśka, urzędnik oddziału kasy miejskiej kolei elektrycznej we Lwowie. Przeprowadzona rewizja kasy wykazała, że wszystko jest w porządku. Policja wszczęła poszukiwania zaginionego.

Zgon znakomitego lotnika szwedzkiego.

STOKHOLM. 28.I. Pat. — Znakomity lotnik szwedzki kpt. Lundborg, który — jak już donosiliśmy — padł ofiarą katastrofy samolotowej, zmarł wskutek odniesionych ran.

Kto wygrał?

W dniu 26/1 b. r. odbyło się w Poczcie Kasie Oszczędności VIII z rzędu losowania premijnych książeczek oszczędnościowych P. K. O. S. II. Premie w wysokości 1000 zł. padły na następujące N-ry:

50.146, 6.236, 70.9, 5.76.860, 81.157, 90.058, 50.699, 61.114, 7.979, 77.2, 7.81.326, 90.2, 4, 50.7, 5.6.691, 71.169, 77.297, 81.652, 90.908, 51.032, 61.876, 71.458, 77.402, 81.675, 90.965, 51.8.7, 61.938, 71.668, 77.552, 81.9.0, 91.596, 5.09, 62.65, 71.7, 3.76.903, 82.016, 91.628, 5.216, 63.026, 71.949, 77.744, 82.271, 92.482, 52.270, 63.18, 72.001, 78.12, 83.871, 93.438, 52.274, 64.311, 72.945, 78.559, 83.981, 93.106, 52.332, 64.808, 72.633, 78.675, 82.78, 93.557, 52.488, 64.823, 72.642, 78.806, 84.824, 91.8, 52.603, 66.285, 72.84, 7.862, 84.977, 95.527, 53.033, 67.679, 72.04, 78.886, 85.294, 95.576, 53.768, 54.046, 84.465, 54, 78, 55.485, 56.130, 58.279, 58.335, 59.127, 59.366, 67.987, 68.125, 69, 66, 69.08, 73.0, 6.73.083, 73.179, 73.428, 73.484, 73.613, 74.29, 74.657, 75.07, 75.173, 76.027, 76.291, 76.680, 76.749, 85.762, 86.438, 86.6.4, 87.393, 87.457, 87.702, 88.519, 88.532, 88.803, 89.283, 89.57, 89.587, 89.7, 89.763, 95.689, 96.211, 96.246, 96.294, 96.402, 97.206, 97.607, 98.5, 9.046, 9.082, 99.281, 99.676.

WALUTY I DEWIZY:

Uolary 8.14, 8.34, 8.594
Bukareszt 5.31—32 5.0
Hollandja 368.75 359.65—357.85
Londyn 4 3.1/2 43.43 43.22
Nowy York 8.914 8.934—8.994
Paryż 34.97—35.00 34.85
Praga 28 1/2 26.47—26.34
Stokholm 2.875 280.3—281.18
Szwajcaria 1.26 17.03—17.17
Wiedeń 46.71 46.88—46.60
Berlin w obr. przyw. 212.01

PAPIERY PROCENTOWE

Pożyczka inwestycyjna 92.0—93.00
5% Premijowa dolarowa 49.25—50.50
3% budowlana 50.50
5% Konwersyjna 8.00
6% dolarowa 18.00
10% Kulejowa 112.75
4% L. Z. H. G. K. I. B. R., obl. B. G. K. 94.00
T. same 7% 88.25
4 1/2% ziemiaste 51.75—51.0
5% warszawskie 57.75
8% warszawskie 71.50—71.25—72.00
10% Lublinskie 77.00
10% Radomskie 75.50
6% obl. m. Warsz. VII i IX em. 49.00

AKCJE:

Bank Polski 158.00
Bank Zachodni 70.00
Lilpop 20.00
Starachowice 11.50

Popierajcie przemysł krajowy

